

« П Л А С Т О В А К Н И Г О З Б І Р Н Я » Ч . 1 .

ОСНОВИ СКАВТОВОЇ МЕТОДИ

ПЕРЕКЛАД З ОФІЦІЙНОГО ВИДАННЯ
МІЖНАРОДНЬОГО СКАВТОВОГО БЮРА В ЛОНДОНІ

ВИДАНО В ЮВІЛЕЙНОМУ ПЛАСТОВОМУ РОЦІ
1946/47

НАКЛАДОМ КООПЕРАТИВИ «ПЛАСТ».

Технічно оформлено у „В-ві „Українське Слово“

Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg

ЗАМІТКА

Оце пояснення основних засад Скавтингу обмежується до розглянення первісного ядра Скавтового Руху — юнацтва — у віці 11—17 років. Поширення цієї схеми, щоб вийти на зустріч потребам молодших хлопців (новаків) і молодих мужів (старших пластунів), — не порушує основного значення осередної ідеї, довкруги якої розвинувся щільний Скавтовий Рух.

Організаційних справ тут не узглядено — вистачить завважити, що засада, яку заступав Бі-Пі — це децентралізація.

Сказане на цих сторінках — є спробою відповіді на важливе питання:

ЯКІ Є СУПЛЕВІ ЗАСАДИ СКАВТИНГУ?

ПОТРЕБА ЦЬОГО ЗІСТАВЛЕННЯ

Деякі засади скавтової методи можна знайти в різних комбінаціях в інших видах діяльності й вишколу хлопців; що відрізняє Скавтинг від усіх інших рухів — це синтеза цих засад. Поминення одної або більше з них дало б у висліді новий рух, а це не згоджувалось би з ідеями, що їх сформулював Бі-Пі у книжці «Scouting for Boys» (1908) та видожив і розвинув у своїх дальших писаннях і промовах.

Він прийшов до переконання, що конче треба постійно ви-

ясняти й практично застосовувати ці ідеї, бо багато скавтових провідників не уявляли (а деякі ще й досі не уявляють) собі практичних висновків цих засад, або обмежувались тільки до одностороннього підходу до них, і їм бракувало зрозуміння, що для створення цілоти треба б зібрати все разом. Тому ще й тепер конче треба пояснювати ці засади. Голос Основника Скавтінгу замовк, але він зберігся в його писаннях і в досвіді першої генерації його учнів, які продовжують його навчання. Тепер виступає вперед нова генерація, щоб далше вести діло. Вся суть в тому, щоб і вона зповні зрозуміла, чого навчав Бі-Пі. Щобільше, в останніх часах мільйони мужів привикли до масових методів військового вишколу і їм не легко буде викинути їх з голови й прийняти, — так у практиці, як і в теорії, — особливі методи Скавтінгу. Старша генерація, яка знала особисто Бі-Пі, має обов'язок супроти своїх наслідників — обов'язок пояснити й зберігати основи великого діла.

ЗАВДАННЯ СКАВТІНГУ

Цілі

Під кінець свого довгого життя Бі-Пі зібрав цілі Скавтінгу в таких словах:

«У вишколі наших скавтів ставмо на перше місце вищі цілі — і, зайняті дрібничковою діяльністю, не дозволяймо завцяд забувати про них.

«Не дозволяймо, щоб технічна сторінка переважила моральну. Практичне пластування, лісова мудрість (життя в природі), таборування, маандрівництво, добрий вчинок, братерство при зустрічах на Джемборі — це все засоби, а не ціль.

«Ціллю є характер — характер з певним завданням.

«З цим завданням, щоб наступна генерація була здоро-

ва духом у цьому нездоровому світі і щоб плекала вище розуміння служби — чинної служби Любові й Обов'язку супроти Бога і ближніх» (1939).

Характер

«Характер» — це було слово, що його Бі-Пі постійно живав при пояснюванні цілей і завдань Скавтіngu. Що саме він мав на думці? Відповідь можна дати його власними словами, цим разом з одного місця, написаного в р. 1913, де він розглядає виховну роль Скавтіngu: «...виховання на високих ідеалах, на самодовірі, на почутті обов'язку, на силі духа, на самопошанні і на пошанні до інших — одним словом на тих властивостях, які творять характер».

Це завдання не є притаманне виключно Скавтіngові, хоч треба відмітити, що властивості, які вибрав Бі-Пі, — справді подивудні. Але що відрізняє Скавтіng від інших організацій молоді — це його дух і метода.

ДУХ СКАВТІNGУ

Всі спроби окреслити дух або етос — засуджені на невдачу; суть скавтового духу можна найти в Приреченні й Законі.

Приречення

Хлопець складає зі своєї власної свободної волі приречення або присягу на свою честь — служити Богові, своїй батьківщині та ближнім. Ця служба визначена Скавтовим Законом.

В першу чергу треба відмітити, що це приречення є добровільним чинком. Якщо застосовано до хлопця який-небудь рід примусу, щоб його приєднати до Скавтового Братерства, то його приречення не може мати ніякої моральної зобов'язуючої сили. Факт, що він свobodно взяв на себе це

зобов'язання, — вкладає на нього особисту відповідальність, що й дає велику силу.

Подруге, треба відмітити слова, що їх вложив Бі-Пі до Приречення: «на мою честь». Він вважає, що одним з найважливіших наших завдань — розвинути почуття честі у хлопця. «...від цього, писав він, залежить ціла майбутня поведінка й дисципліна скавта. Метода, як захитати цю основну чесноту, полягає не так вже на приписах, як скорше в трактуванні хлопця, як відповідальної істоти, якій можна довір'яти. Довір'я викликає дальше довір'я».

Третє, що треба відмітити, це те, що Бі-Пі вложив до вступних слів Приречення думку: «я хочу зробити все, що в моїй силі». Він добре уявляв собі, яким великим звишовом є Приречення і Закон не тільки для хлопця, але для кожного з нас. Тому він з розмислом шідче зобов'язання тільки до такого рівня, на якому і новак відчував би, хоч як трудне не було б його завдання, що він завжди ще буде вірний своїй присязі, як тільки він робить все, що в його силах.

Обов'язок супроти Бога

Обов'язок супроти Бога — це основне зобов'язання, наложене на кожного скавта. В рядах Скавтового Руху повсюди уважається кожне віровизнання, до якого скавт належить. Від скавта очікують оповнення своїх церковних повинностей і заохочують його до цього. Скавти, які не належать до ніякої Церкви, взаємодіють з релігійними ідеями при спільних молитвах на гуртових сходах і на скавтових Богослуженнях. Хто залеречує існування Бога — не може бути скавтом.

Вірність (любовність)

Від кожного скавта очікують, що він буде вірний своїй батьківщині та що служитиме їй по своїм найкращим силам, відповідно до кожночасних можливостей. Подібно як Скав-

тінг не приписує ніякої точно визначеної релігійної форми, тає само він не оборонає якоїсь точно визначеної політичної філософії; його вишкід на доброто громадянина не має нічого спільного з політичними партіями. Це справа дорослого громадянина, а не скавта, окреслювати — як має проявлятися його обов'язок супроти спільноти.

Закон

Скавтовий Закон подає в ясно зрозумілій формі кодекс такої поведінки, яка є основою доброї громадськості. Він ставить перед хлопця — в позитивній, а не негативній формі — такі чесноти та обов'язки, як: честь, вірність, услужність, приятельськість, лицарськість, послух, життєрадість, господарність і чистота. Практичний спосіб їх здійснення дає життя в туртку; і так: щоденний добрий вчинок започатковує вироблення звички думати про інших.

Клич

Також скавтовий клич «Будь готовий!» пригадує скавтові про дійсність Приречення і Закону. У своєму вишколі скавт приготує себе, щоб бути корисним для інших; він вчиться дбати про себе та зберігати холонокровність у нещасті, щоб шіг шодбати й про інших.

Усміх

Суттєвим первнем духа Скавтіну — як же ж часто Бі-Пі нам це шригадував! — є життєрадість. Колись він казав нам не вести себе «проклято заповажно» і остерігав, що Скавтінг утратив би своє покликання і усіх, «якщо втратив би свій усміх». «Скавтінг — це гра» — говорив він.

Різноманітність

Інший же важливий первень годі навіть окреслити словами; його відає вислів Бі-Пі: «завжди свіжі зворушення все новими пригодами». Ця любов несподіваного є ознакою правдивого скавта. «Я мало користуюсь системою цілком завершеної рутини в будинку Головної Скавтової Квартيري» — сказав Бі-Пі. Ось тому він підкреслював також вагу живої уяви у скавтового провідника.

ДІЯЛЬНІСТЬ СКАВТИНГУ

Привабливість

Схема вишколу, яку уложив Бі-Пі, ґрунтується на використуванні природних хотінь хлопця, які являються товчками до такої діяльності, що має його привабити й втримати. Ось як він писав в квітні 1922 р.:

«Прислухуючись або розпитуючи, розвідай у них, яка діяльність найбільше відповідає їм, і тоді старайся її наскільки можеш уможливити їм — зрозуміло, якщо тільки вона взагалі може бути корисною для хлопців».

Важним є відмітити останнє застереження: «якщо вона взагалі може бути корисною...» Тут має скавтовий провідник важливу відповідальність за вибір, — по нараді й узгодженні зі самими хлопцями, — такої діяльності, яка найкраще відповідає завданням нашого вишколу. В цій справі є нашим провідником книжка: «Scouting for Boys», але Бі-Пі ніколи не вимагав, щоб цей підручник рішав у всіх питаннях; він нам постійно піддавав думки нової діяльності й очікував, що скавтові провідники — так, як і він, — будуть постійно стежити за новими способами для приваблювання і втримання наших хлопців.

Треба відмітити дві характеристичні риси цієї схеми:

Життя в природі

Правдивий Скавтінг завжди відкинується до того первня волоцюги, піонера й відкривця-дослідника, що є частиною нашої вдачі й найбільше проявляється у хлопячому віці. Звідсіля значення першого речення з уступу «Пояснення Скавтіngu» у книжці Бі-Пі «Scouting for Boys»:

«Під словом «Скавтінг» розуміємо чинність і прикмети лісовика, відкривця-дослідника й оборонця границь».

Скавтінг є рухом молоді на лоні природи — і це є одна з його сутніх прикмет. До якої міри нас часом не заганяли б до хати такі умовина, як: погода, темнота чи життя в місті, — ми завжди мусимо дивитись на те, як на найменш неохорсну необхідність, що ніколи вистачало не заступить нам життя в природі. Будинок Головної Квартирі є конечний для багатьох завдань, але Скавтінг не зродивля в будинку; правдиве поле діяння Скавтіngu — це поля, ліси, широкі простори під вільним небом.

Досягнення

Підрастаючий хлопець хоче бачити, що він поступає вперед у своїй зручності й вмінні практичних речей. Бі-Пі вийшов на зустріч цьому хотінню системною відзнакою, що є невіддільною частиною Скавтіngu. Маємо відзнаки справності — на скавта третьої, другої і першої класи — за здобуття всестороннього скавтового знання; інші відзнаки заохочують до здобування знання, корисного для суспільної служби; інші мають на меті збільшити зручність скавта в житті під вільним небом; ще інші піддають йому улюблені заняття та цікаву роботу на час дозвілля. Широка різноманітність, що її дає Скавтінг, не є подумана як заохота до здобування якнайбільшого числа відзнак; її завданням — спонукати до поступу навіть найменш талановитого хлопця.

МЕТОДА СКАВТІНГУ

Єдина метода

Особливо характеристичною прикметою Скавтіngu є метода вишколу, що її уложив і вдосконалив Бі-Пі. Він опрацював її в часі досвіду з вишколом молодих воєнків, як військових з'єднань в Індії й Африці. Він переконався, що їм не доставало найбільше таких прикмет характеру, як: ініціатива, самопевність і наполегливість. Здобуте на тому полі знання він востосував пізніше до вишколу хлопців.

Гурткова система

Включем до тої методи є гурткова система, цебто, щоб навести власні слова Бі-Пі, — «з'єднання ваших хлопців у постійні банди під проводом одного з них самих, — банди, що є їх природньою організацією для пост чи забави».

Гурток 6—8 хлопців є вистачаючо малий, щоб кожен з них відчував, що він може грати самостійну роль як «один з банди».

«Кожна одиниця в гуртку несе відповідальність — і в домівці і в таборі — за свою точно окреслену участь в успішній праці цілості».

Під проводом гурткового, що весь час несе особисту відповідальність, гурток поступає вперед при здоровому суперництві з іншими гуртками; він стає родиною, зв'язаною міцними вузлами вірности; коли скавти обговорюють способи й засоби для збільшення своєї справности, — то вони вчать ся штуки суспільницького життя і штуки видавати й приймати те, що необхідне в спільних справах. Це є — «Всі за одного й один за всіх».

На Курінній Раді або відправі гурткових, коли вони з'єднуються, щоб обговорити справи куреня, вони здобувають майже непомітно — дальший вишкіл у демократичному житті, так шритаманному правдивій промадськості.

Трудна ідея

Нічого дивного, що Бі-Пі уважав необхідним постійно пояснювати значення гурткової системи. Звичайний спосіб вишколу відбувається етапами, при допомозі розмов і доповідей. Це найлегший спосіб праці. Впорядник іде додому в почутті, що він щось виконав. Однак з притиском треба було б запитати: «Але чи скавт виконав щонебудь? Чи він причинявся чимнебудь до справи і чи в цей спосіб розвинув власні здібності й характер?»

Тільки не масова метода!

Бі-Пі був великим, а навіть завзятим противником кожної масової методи вишколу. Тому, говорячи про скавтові табори, він сказав:

«Скавтові табори повинні бути малі — разом не мав би таборувати більше, як один курінь; але навіть і тоді кожний гурток повинен мати своє окреме шатро, в деякій віддалі від інших. Це останнє — з огляду на розвиток відповідальності гурткового за його окрему частину».

Так само він не любив «капральщини» (дрілю). В «Scouting for Boys» він писав:

«Військова капральщина прямує до знищення особовости, тоді як ми змагаємо до того, щоб розвинути у скавтів індивідуальний характер. А коли вже раз привикнемо до капральщини, вона мучить хлопця, який тужить за цим, щоб видуритись у якомусь зухвалому вчинку, тощо; вона, капральщина, притуплює його бистрість. Наша мета — зробити з наших скавтів молодих лисовиків, а не наслідувати вояків».

Навіть щодо фізичного вишколу — він волів класти натиск на те, щоб зробити хлопця «особисто відповідальним за своє власне здоров'я і щоб його тілесний розвиток — при допомозі його індивідуальних виправ та зусиль — зробити його приватною справою і пересунути на заощаджені ним вільні хвили-

не». Діяльність Скавтингу на лоні природи достачає нам природні способи, які посилюють здоров'ю і тілесній справності.

Так вертаємось назад до турткової системи — «ключа до успіху» — як її назвав Бі-Пі. Ця метода забезпечує кожному скавтові індивідуальне трактування, а його зростаюча відповідальність і самодовіря стають майном громадськості.

СВІТОВИЙ СКАВТИНГ

Скавтинг не був плянований як універсальна система вишколу хлопців, але виказалось, що ідеї й методи, зібрані разом генералом Бі-Пі, мають далеко ширше застосування, ніж він це собі уявляв. Край за краєм переконувався, що Скавтинг відкликався до хлопців так, як ніякий інший спосіб вишколу не був у силі зробити. Так викувано ще дальші звена для взаємин між народами. Щоб вийти на зустріч національним потребам поодиноких народів, неминуче мусять наступити пристосування подробиць і організації, однак Скавтинг можна уважати за правдивий тільки тоді, коли він матиме характеристичні прикмети, коротко з'ясовані на цих сторінках:

1. Добровільне Приречення і Закон скавтової поведінки.
2. Поступову й приваблюючу програму діяльності у вільній природі.
3. Систему відзнак для спонування скавта до поступу вперед.
4. Вишкіл характеру, оснований на туртковій системі.

ЗАВВАГИ ПЕРЕКЛАДАЧА

Основи скавтової ідеології і методики подано в цій книжечці — у надзвичайно легкій і приступній формі. В тому криється шевна небезпека, — небезпека, що книжечку бу-

дуть читати дуже швидко й поверховно. А тимчасом тут кожне речення, а часто й поодиноке слово, — в'ясує нам дуже важливі, основні засади Скавтіngu. Розміри книжечки й її особливе призначення не дозволяли ширше розгорнути кожне пояснення, подати до кожного твердження — відповідну переконливу аргументацію. Тому цю книжечку треба читати дуже уважно, студіюючи майже кожне речення, кожне слово.

Пластуни повинні особливо уважно поставитись до студіювання цієї книжечки: вони повинні переробляти її на своїх гурткових сходах. Тому допорується до програми гурткових сходив вкладати по черзі поодинокі уступи цієї книжечки. Призначити одного члена гуртка для приготування гутірки на вибрану тему; інші члени гуртка зобов'язані продумати всі аргументи «за» і «проти», щоб і собі взяти активну участь у гутірці. Гутірку започатковувати відчитанням вибраного уступу.

Тільки так засвоїмо собі ці основні засади скавтової ідеології і методики праці, що без них ніякий Скавтінг не може бути — правдивим Скавтіngом!

Инж. Е. Г—А

Видавничий Відділ Кооперативи «Пласт» приготував до друку:

Інж. Е. Гут-Антонович:

МЕТОДИКА ПЛАСТОВОГО ВИХОВАННЯ

I. Частина: Загальні питання

I. Провідницька проблема

1. Провідник — це особистість
2. Як поступає провідник?
3. Виховання провідників
4. Загальні напрями виховної праці.

II. Психологія молоді

5. Новацький вік
6. Юнацький вік
7. Пуберта
8. Старше юнацтво.

III. Окремі проблеми

9. Відношення Пласту до батьків і дому
10. Релігійність у Пласті
11. Пластун у школі
12. Громадянство й політика — а Пласт
13. Мілітаризм у Пласті.

Дальші частини в приготуванні.
